

Державна служба фінансового моніторингу України

Ризик-орієнтований підхід у роботі СПФМ

Червень 2017

Новели законодавства у сфері запобігання ПВК/ФТ

Проект Закону України “Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення”

(нова редакція)

**“перехід
на ризико-орієнтований
підхід”**

Рекомендація FATF 1

Оцінка ризиків та застосування підходу, що ґрунтується на оцінці ризиків

- Країни повинні визначати, здійснювати оцінку та розуміти ризики, пов'язані з відмивання коштів та фінансуванням тероризму для цієї країни, а також вживати заходів, включаючи визначення органу або механізму з метою координації дій з оцінки, та використовувати ресурси, спрямовані на забезпечення ефективного зниження ризиків.
- Фінансові установи та визначені нефінансові установи та професії повинні також визначати, оцінювати та вживати ефективних заходів щодо зниження ризиків, пов'язаних з відмивання коштів та фінансуванням тероризму.

Національна оцінка ризиків

Звіт про проведення Національної оцінки ризиків в 2016 році.

- Звіт концентрує увагу на визначенні (виявленні) ризиків (загроз) легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансування тероризму, їх аналізі, оцінці та є основою для розроблення заходів, спрямованих на запобігання виникненню та/або зменшення негативних наслідків виявлених ризиків (загроз).
- Звіт розміщено на сайті Міністерства фінансів України (<http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/zvit.pdf>)

Повідомлення про підозрілі операції

СПФМ	Надіслано повідомлень за період (шт.)			
	2014	2015	2016	2017 (06.06.2017)
Всі учасники фондового ринку	5 357	11 315	18 987	10 166
з них – КУА	4 187	6 265	10 982	6 802
питома вага КУА	78,2%	55,4%	57,8%	66,9%

- Всього за період, з 01.01.2014 по 06.06.2017, від суб'єктів первинного фінансового моніторингу (професійних учасників фондового ринку) взято на облік 45 825 повідомлень;
- Всього за період, з 01.01.2014 по 06.06.2017, від КУА (діяльність з управління активами інститутів спільного інвестування, діяльність з управління активами недержавних пенсійних фондів) взято на облік 28 236 повідомлень (питома вага 61,6%).

Ознаки фінансового моніторингу

Період (рік)	Розподіл повідомлень від компаній управління активами по виду моніторингу (питома вага)	
	Обов'язковий моніторинг	Внутрішній моніторинг
2014	64,7%	35,3%
2015	79,0%	21,0%
2016	95,8%	4,2%
2017 (06.06.2017)	96,4%	3,6%

Ризик-орієнтований підхід

Положення

“Про здійснення фінансового моніторингу професійними учасниками ринку цінних паперів”

встановлює вимоги щодо:

- здійснення ідентифікації, верифікації клієнтів (представників клієнтів), вивчення клієнтів та уточнення інформації про клієнтів;
- особливостей здійснення ідентифікації та верифікації клієнтів;
- забезпечення виявлення фінансових операцій, що підлягають фінансовому моніторингу.

Ризик-орієнтований підхід

Принцип “Знай свого клієнта”

- Відповідальні особи
- Ідентифікація, верифікація
- Аналіз додаткової інформації
- Вивчення діяльності
- Взаємодія
- Процедурне забезпечення
- Встановлення рівня ризику
- Мінімізація ризику

Ризик-орієнтований підхід принцип “Знай свого клієнта”

Механізми отримання інформації про клієнта:

- Отримання реєстраційних документів
- Анкетування клієнта
- Збір інформації з баз даних державних органів

- Відомості, отримані із відкритих джерел інформації (ЗМІ, Інтернет)

Ризик клієнта

Профіль клієнта

- **Регіон та країна реєстрації** (зона підвищеного ризику – військові дії, виробництво наркотиків, тощо)

- **Належність до національних публічних діячів або зв'язок з ними**

- **Надання підозрілих реєстраційних документів або відмова**

- **Зв'язок із кримінальним середовищем** (корупція, розкрадання бюджетних коштів, тощо)
- **Знаходиться в полі зору правоохоронних органів**
- **Встановлює ділові відносини через довірену особу**

Ризик клієнта

Характер проведення фінансової операції

- Дроблення платежів з метою уникнення процедури обов'язкового фінансового моніторингу

- Здійснення операцій з готівкою
- Готовність платити більше з метою зберегти конфіденційність деяких відомостей

- Відмова інвестувати кошти на більш вигідних умовах

- Виведення цінностей за кордон

Приклад 1

(незаконне переведення безготівкових грошових коштів у готівку з метою виведення капіталів підприємств в тіньовий обіг)

Група фізичних осіб

за цінні папери

за цінні папери

Компанія з управління активами

500,0 млн. грн.

за цінні папери

Підприємства з ознаками фіктивності

500,0 млн. грн.

за цінні папери

Фізичні особи

Зняття готівки

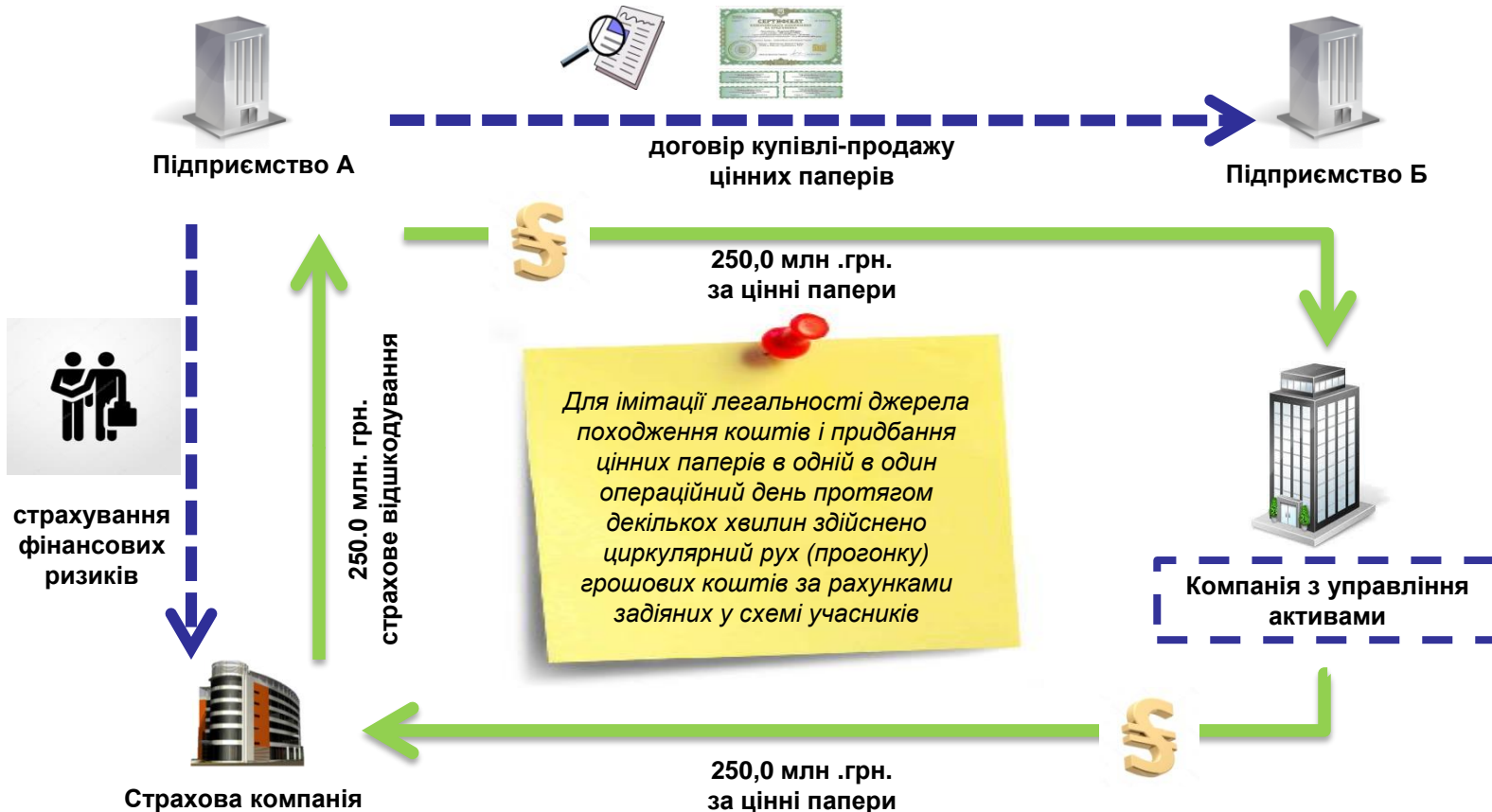
Ризики:

- ✓ наявність серед клієнтів Компанії з управління активами фізичних осіб, які є національними публічними діячами України
- ✓ відсутність достовірної інформації про джерела походження коштів, які спрямовувались на придбання цінних паперів

Приклад 2

(виплата страхового відшкодування за
“штучно” організованим страховим випадком)

Ризики:

- ✓ здійснення клієнтами Компанії з управління активами фінансових операцій з купівлі-продажу цінних паперів з ознаками фіктивності
- ✓ запутаний характер фінансових операцій

Приклад 3

(перерозподіл та привласнення коштів клієнтів)

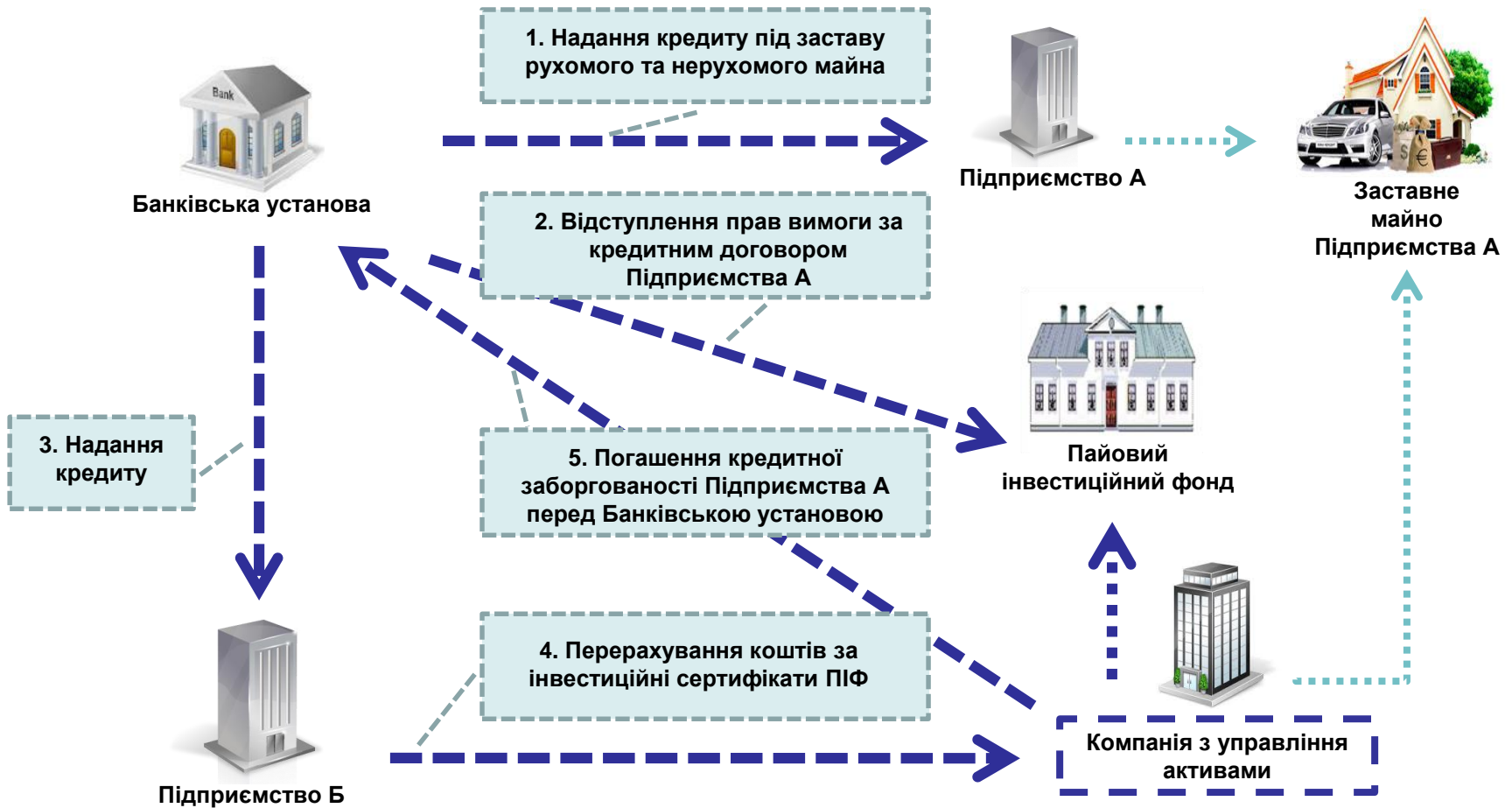

Ризики:

- ✓ компанія-нерезидент, яка є клієнтом Компанії з управління активами, зареєстрована в офшорній зоні
- ✓ неповне надання клієнтом Компанії з управління активами інформації стосовно характеру та мети діяльності

Приклад 4

(виведення заставного майна підприємства)

Ризики:

- ✓ посадові особи Підприємства Б, яке є клієнтом Компанії з управління активами, мають кримінальне минуле
- ✓ підроблення документів стосовно заставного майна

Приклад 5

(незаконне виведення капіталів за межі України з подальшим поверненням в Україну з метою отримання інвестиційного доходу)

Ризики:

- ✓ компанії-нерезиденти, які є клієнтами Компанії з управління активами, пов'язані з національними публічними діями України
- ✓ відсутня достовірна інформація щодо джерел походження коштів, які спрямовувались на придбання інвестиційних сертифікатів

Дякую за увагу!

Питання?